

مسخر کینونکی سخت سرکهوت. سازگونیش شاره‌کی ویران کردو
 - و کور و کچه‌کانی نوزانا و هزاره‌ها کهس، له‌گه‌ل ژماره‌یه‌کی زوری
 سیر و سیر و نوز و نوز و ژماره‌یه‌کی زور و لآخی برد، به‌پال نه‌مانه‌ش خال‌دیا
 Hakkah و باگبارتوم Bagbartum، دوو‌ته‌کی نوزارتو،^(۷۱) هه‌روه‌ها چهن‌دین
 ییکه‌ری پادشاه‌میرانی نوزارتو،^(۷۲) له‌و‌ساله‌شه‌وه موصاصیر بووه
 ویلا‌یه‌تیکي ناشوری.^(۷۳)

نازاین بوجی بتی خال‌دیا له موصاصیر بووه، نه‌م‌ته‌ش په‌رستراوی
 به‌کمی نوزارتو بووه و خه‌لکی نوزارتو و اتا خال‌دی‌یه‌کان به‌ناوی نه‌وهوه
 سارون بزانه که نه‌ک نه‌ها پادشای نوزارتو، به‌لکو هه‌تا فرمانه‌وه‌ایانی
 حوجه‌کانی تریش ده‌چوون بو موصاصیر بولای خال‌دیا. «گه‌وره‌ی
 کوشکی» ناشوری نامه‌یه‌ک ده‌نیریت بو نوزانا (دیاره پیش شهری سالی
 ۷۱۴) و هه‌والی روسای لی ده‌پرسیت نه‌ویش له‌ولام دا ده‌لئیت که
 فرمانه‌وه‌ای نوناسی (Uasi) و فرمانه‌وه‌ای ناوچه‌ی نوکی یه‌کان (خه‌لکی
 نوکا uka) هاتن بو موصاصیر و له‌پرستگه‌کی دا په‌رستنی خو‌یانان کرد.
 و وتیان روسا دیت، فرمانه‌وه‌ای‌کانی تریش دواکه‌وتن، نه‌وانیش دین.^(۷۴)
 سازگونیش ده‌زانیت که ناتوانیت له‌چوونی روسا فرمانه‌وه‌ایانی دوزمنی
 بو موصاصیر ری‌بگریت له‌بهر نه‌وه‌ش گه‌وره‌ی کوشکی ناشوری (که دیاره
 حه‌گورینه‌وه له‌گه‌ل نوزانا سر به‌بوو) بی‌گوتبوو که به‌بی رهم‌مانندی
 سازگون نابی کهس بو نه‌و‌ترکه‌ک ناینیانه‌سه‌بازه‌کانی له‌گه‌ل خوی‌دا
 به‌نیت، نوزاناش به‌جوره‌سه‌کردنیکي «به‌فیز» ده‌لئیت نایا نه‌م‌شته‌م
 فعه‌غه‌کردبوو له‌پادشای ناشور؟ (واتا هینانی له‌شکر له‌گه‌ل خوی‌دا) و که
 «نه‌وه‌ی کردووه هه‌ر ده‌یکم»... هتد.^(۷۵)

لیره‌دا دینه‌سه‌ر هه‌ندیک له‌نامه‌کانی نوزانا و نه‌نامانه‌ی سه‌ر به‌ون.
 کیمیری‌یه‌کان له ژور و روی ولاتی نوزارتووه دینه‌خواره‌وه، پادشای
 نوزارتوش به‌له‌شکریک ده‌چینه‌دژیان به‌لام ده‌یسه‌زین و ده‌گه‌رینه‌وه
 شاریکی ولاته‌کی. نوزانا خوی‌بو‌راکه‌ی و کوره‌کی ده‌چن بولای
 پادشای نوزارتو، نه‌مه‌ش له‌نامه‌یه‌ک ده‌زانین که بو‌سارگون نیردرابوو
 (له‌وانه‌یه له [سه‌نحاریب]‌ی کوری). له‌نامه‌که‌دا باسی نه‌وه‌کراوه‌که
 خه‌لکی موصاصیر (واتا نوزانا) و خو‌بو‌شکیا (بایته‌ختی نائیری) چوون بو
 په‌یمان

به‌ستن له‌گه‌ل پادشای نوزارتو،^(۷۶) په‌نگه‌ نوزانا نه‌و‌کاته به‌شکاتی
 پادشاه‌کی نه‌زانینی نه‌گینا له‌گه‌ل پادشاه‌یه‌کی دوزاودا ریک نه‌ئه‌که‌وت^(۷۷)
 به‌لام له‌وانه‌شه‌به‌وه‌ی زانییی به‌لام تاره‌زووی له‌گه‌ل روسا زیاتر بووه له
 سازگون هه‌ر له‌بهر نه‌وه‌ش له‌سه‌ر دلسوزیه‌کی بو‌روسا مابوو هه‌تا دوی
 نه‌وه‌ی روسا له‌شهره‌کانی (۷۱۴) دا شکاو به‌ولاتی سه‌ر به‌ناشور چوار
 ده‌وری گیرا.

نه‌وه‌ده‌مینته‌وه که که‌ی روسا به‌رام‌بهر کیمیری‌یه‌کان شکاو که‌ی

نوزانا چو بولای نه‌م. به‌رای (دانجان) له‌وانه‌یه‌یه‌که‌سه‌ر دوی
 شه‌په‌کانی (۷۱۴) بووی به‌لگه‌ی له‌سه‌ر نه‌مه‌هیناوه‌وه‌ده‌نیت: نه‌وه
 ده‌چیت نوزانا دوی تیک دانی موصاصیر گه‌رایته‌وه نه‌وی «وه‌ک چون
 هیچ پروی نه‌دایت». «^(۷۸) به‌م‌جوره‌ش پیوسته‌سه‌که‌ی سازگون که
 ده‌لئیت روسا له‌خه‌فته‌ی گرتنی موصاصیر و خال‌دیا خوی‌کوشت راست
 نه‌یت و روسا به‌نه‌خوشی مردبی له‌هه‌مان سال دا وه‌ک (دانجان)
 نه‌یت.^(۷۹)»

له‌وانه‌یه‌گه‌پانه‌وه‌ی نوزانا بو موصاصیر دوی ویران کردنی راست
 بیت چونکه نامه‌یه‌ک هه‌به (په‌نگه هه‌ر له‌گه‌وره‌ی کوشکی ناشوری‌یه‌وه
 نیردرابیت) که تیی و تراوه:

«به‌لام له‌وانه‌یه‌ی بلی‌ی: با [پادشای ناغام خوداوه‌نده‌کنم] بداته‌وه
 (که‌واتا) زوو هه‌وال [کوبکه‌سه‌روه‌وه‌بنیسه‌ر: بو] زوروش
 خوداوه‌نده‌کانت نه‌ده‌مه‌وه. شاری موصا [صیر]: نه‌وی‌د
 به‌ینه‌ره‌وه! هتد»^(۸۰)

هه‌رچه‌نده‌نامه‌که‌ش شکاو به‌لام تا پاده‌یه‌ک روونه‌که‌سه‌له‌گه‌ل
 نوزانا کراوه‌وه‌و دواوی خال‌دیا و باگبارتوم. . . ی کردبوو. ج‌پان‌ته‌ز
 نامه‌یه‌به‌ دوو ده‌ستوس نووسرابوووه‌ی ان به‌یه‌ک ده‌ستوس که نه‌وی
 سه‌ره‌وه‌یه به‌لام نه‌نیردرابوو بو نوزانا.

ده‌باری نه‌و‌گه‌شته‌ی دوو فرمانه‌وه‌ای سه‌ر به‌روسا کردبوون بو
 موصاصیر، هه‌واله‌کانیان زوو‌گه‌یشه‌ پادشای ناشور. ده‌شینی که
 (استخبارات) له‌و‌کاته‌دا رولیکي ده‌رکه‌وتسویان ده‌بینی و زور‌جر
 فرمانه‌وه‌او سوپاسالاره‌کان به‌م‌کاره هه‌لته‌سان، نه‌و‌نامه‌یه‌ی گه‌شپه‌روه
 سازگون ژماره‌ی سه‌ربازه‌کانی سینی Setini (واتا فرمانه‌وه‌ای نوناسی)‌ی
 دیاری کردبوو نه‌ویش سی هه‌زار کهس بوون و نه‌مانه‌نه (سه‌وه‌په‌ش)
 په‌رینه‌وه^(۸۱) دیاریشه‌که‌ ناوه‌په‌ش ناوی روبریکي نه‌و‌ناوچانه‌بوو. په‌نگه
 لقیکی زئی بادینان بی!

پیوسته‌نه‌م رووداوانه هه‌موو‌بخه‌ینه‌ماوه‌ی پیش نه‌شکرکه‌شی‌ی
 سالی (۷۱۴)‌ی سازگون، به‌م‌جوره‌ش ده‌توانین بلیین که له‌سه‌ره‌تادو
 له‌بهر هویه‌کی نه‌زانراو (په‌نگه له‌ژیر ترسی ده‌سه‌لانی ناشور) نوزانا
 چو‌بینه‌ ژیر فرمانی سازگون دوی نه‌وه‌ی که په‌یوه‌ندی‌یه‌که‌ی باش بوو
 له‌گه‌ل نوزارتو، دوی نه‌وه‌پیش شه‌په‌کانی (۷۱۴) نوزانا له‌سازگون
 هه‌لگه‌رایه‌وه‌و دواوی یارمه‌تی له‌روسا کرد بو‌نازادبوون له‌پادشای ناشور.
 پاشان شه‌په‌کانی نه‌وساله (واتا ۷۱۴) قه‌ومان و موصاصیر تیک دراو
 نه‌رزان له‌دوایی دا ناچار بووه‌وه‌بچینه‌ ژیر ده‌ستی سازگون

له‌کاتیکی دیاری‌نه‌کراویش دا ولاتی موصاصیر تووشی هیرشی
 [مانشایی‌یه‌کان] بوو نه‌وانیش له‌روژه‌لانی موصاصیر ده‌ژیان،
 خواروو‌روژه‌لانی ده‌ریاچه‌ی (ورمی) به‌لام لیره‌دا ناوی ئانالا‌کون

Analaqunu ده بیستین که فرمانبره‌وای موصاصیره، (دانجان) یش وای داناوه که نم کابرایه فرمانبره‌وای ته‌وای موصاصیر نه‌بووه به‌لکو سه‌روکی له‌شکری «پیش» سنوره‌کانی موصاصیر بووه چونکه نامه‌یه‌ک هه‌یه که «فرمانبره‌وای به‌ردهم موصاصیره‌ی تی‌دا هاتوه که له‌شهری دژ به‌کیمی‌یه‌کان کوژ رابوو.»^(۱۸)

نامه‌که، که بو‌پادشای ئاشور نیردرابوو، ده‌لیت که نه‌وماننایی یانه‌ی که له «شاره‌کانی ئورارتویی به‌کان» و که له ناوچه‌ی قه‌راغی ده‌ریاکه‌ن (واتا ده‌ریاچه‌ی ورمی) تالانیان کردو دبار نه‌مانه‌وه، ئانالاکونو فرمانبره‌وای موصاصیر و تونائون Tunnaun فرمانبره‌وای کارسی [. . .] - یان کارسیتو [. . .]^(۱۹) - بو‌پاسه‌وانی چوونه سنوری ماننی به‌کان . . .

نه‌به‌ر نه‌وه‌شی باسی نه‌وماننایی یانه‌ی کراوه سه‌ره ولاتی ئورارتون و له‌به‌ر نه‌وه‌ی روسا له‌بوژه‌ه‌لاتی ده‌ریاچه‌ی ورمی (ناوچه‌ی ئوئیشدیش و Uishdish زیکیرنو Zikru) گه‌یشتبووه ولاتی ماننی به‌کان، یان با‌لئین جه‌رگه‌ی ولاته‌که‌یان، (دانجان) وای داناوه که نه‌وماننایی به‌په‌لامارده‌رانه هه‌ر له‌ویوه هاتبوون،^(۲۰) به‌مه‌ش ده‌توانین ب‌لئین که ئانالاکونو ته‌فسه‌ریکی سه‌ره‌ی ئاشوری به‌کان بووه و له‌به‌ر هه‌بوونی نه‌وو له‌شکره‌که‌ی ئورزانا دا‌وای یارمه‌تی له‌روسا کردووه نه‌ویش دوا‌یی هاتوته‌ ناوچه‌که‌ر ئاشوری به‌کانی لی‌ده‌کردووه، به‌م پی‌یه‌ش ئانالاکونو هه‌ر نه‌وه‌ی فرمانبره‌وای به‌ردهم موصاصیره «نه‌بووه که دژی کیمی‌یه‌کان کوژ راهه چونکه نه‌میان سه‌ره روسا بووه.

موری ئورزانا:

نه‌به‌ر نه‌وه‌شی باسه‌که‌مان ده‌رباره‌ی ئورزانا، لیره‌دا باسی موره‌که‌ی ده‌که‌ین .

موره‌که‌ بریتی به‌ له‌ وینه‌ی کابرایه‌کی خاوه‌ن چواربال وه‌ک هی‌ بالنده‌و به‌هه‌ر ده‌ستیکی منی حوشرمه‌ل یان بالنده‌یه‌ک له‌جوهره‌ی گرتووه، نه‌گه‌ل نووسینی میخی‌ی حه‌وت دینیری، نه‌وساش وازانرا بووه که نووسینه‌که به‌زمانی خالیدی، واتا ئورارتویی، دوو دیری به‌که‌می نه‌بیت بو‌یه و نه‌گه‌ر دابوو به‌لام نووسینه‌که هه‌موو به‌شیوه‌ی ئاشوری نویی زمانی نه‌که‌دی به‌و به‌م جوهره‌یه:

- ۱ - موری ئورزانا
- ۲ - پادشای موصاصیر
- ۳ - شاری س س س
- ۴ - که وه‌ک مارنیک
- ۵ - نه‌کیوه به‌ده‌کان دا

۶ - ده‌می کراوه‌ته‌وه^(۲۱)

تیبینی:

۱ - دینیری چواره‌م که له سه‌رجاوه‌که‌مان دا نه‌خویندراوه به‌م شیوه‌یه‌به (ZA(d)ALAD) و نه‌گه‌ر نه‌م وشه سومه‌ری یانه به‌نه‌که‌دی بخویندینه‌وه ده‌بنه aban shedu و هه‌ردووکیان واتای به‌ردی [شیدو] که به‌رانبه‌ر (خوداوه‌ند) ئالاده‌وه که خینوکی پاریزه‌ره،^(۲۲) نه‌م شیدووه‌ش له‌دوا‌یی دا له (ته‌ورات) دا به‌ واتای (بت) و له‌ کلیسه‌ی یونانی دا به‌ واتای (جنوکه) به‌کارده‌هات،^(۲۳) هیماکانی سه‌روه‌ش هه‌روا به (ZA (d) LAMA (z)، واتا به‌ردی [لاماسسو] ش ده‌خویندینه‌وه وه‌ک (دانجان) وه‌ری گه‌رابوو،^(۲۴) لاماسسووه‌کو شیدو خینوکی پاریزه‌ره^(۲۵) (هه‌ندیک جار نه‌بیت)، به‌رده‌که‌ش

موره‌که‌ی لی‌ دروست کرابوو به‌پی‌ی (موان) به‌ردیکی په‌میی‌ی به‌نرخه (به‌عه‌ری «یه‌شب» که وه‌کو یاقووته . . .)^(۲۶)

۲ - [س س س]: چه‌ند وه‌رگه‌رانیک هه‌یه بو‌نه‌م سی هیمایه . زووتر به (al) u - ab (?) - ti واتا شاری ئوئابتی (؟) وه‌رگه‌ردابوو (لای: س‌س‌س، فنکله‌ر، شترنیک) به‌مه‌ش دینیری دووه‌م و سینه‌م ده‌بنه: «پادشای موصاصیر و ئوئابتی»،^(۲۷) پیش نه‌وانیش (یانسن) به‌ته‌نیا دیری سینه‌می به (ئال) [خو - ئاب - تی] ی خویندبووو به «شاری حوشرمه‌ل» ی وه‌رگه‌رابوو،^(۲۸) دوا‌یش (دانجان) هیماکان به‌ به‌رامه‌ره نه‌که‌دی به‌کانی خویندبووو، واتا: شاری [ئاریبو] و اتاقه‌له‌ره‌ش و نه‌می به‌جنوکه‌ی شاری موصاصیری زانیوه،^(۲۹) نه‌ک هی‌ قه‌له‌ره‌ش، واتا له‌کاتیک که دیری سینه‌م به‌ناوی شاریکی دیاری کراو زانراوه لای (س‌س‌س) و (فنکله‌ر) و (شترنیک)، لای نه‌وانه‌ی تزدیره‌که به‌پیناسه‌ی شاری موصاصیر دانراوه .

(گوتزه) به‌هزی ناوی موصاصیره‌وه گه‌پشته‌راکه‌ی خوی، نه‌وه‌ش گوایه نه‌م ناوه په‌یوه‌ندی هه‌یه به‌چه‌ند وشه‌یه‌ک که واتا که (واتای موصاصیر) نه‌که‌نه «سیس‌رک» یان «کولله»، و تیبوشمان که ئاردینی له‌ده‌قی خالیدی روسا (له‌سه‌رمیلی توبزاوا) به‌رامه‌ری موصاصیری ده‌قی ئاشوری هه‌مان میله .

ده‌رباره‌ی ناوی ئورزانا، دیاره‌که ناوه‌که‌ی سه‌ره به‌زمانی ناوچه‌که‌یه‌و ناویکی ئاشوری نیسه، په‌یوه‌ندیکیش دانراوه له‌لایه‌ن (هیوزنگ) نیوان ناوی ئورزاناو ناوی ئوئارزان uarzan که نه‌میان میری شوینیکه به‌ناوی ئوقوتتی uquitti^(۳۰) (ناوچه‌ی ماد؟)، به‌لام (شترنیک) ئورزانا به‌ ناویکی نزیک هیندو-ئه‌وروپایی نه‌زانیه . به‌لکو گه‌راندبوویه کومه‌له‌ زمانه‌که‌ی نزیک زمانی [خالدی].^(۳۱)

په‌یدا بوونی میرنشینیکی سه‌ره‌خوله‌کاتی هه‌بوونی ده‌وله‌تیکی گه‌وره‌داوله‌یه‌ک ناوچه‌وله دوو سه‌رده‌می جیاوازا سه‌رنج پراکیشه‌ره، وینه‌ی موصاصیر و ئورزانا ش دوا‌ی (۲۵) سه‌ده له‌وانه‌وه ده‌بین نه‌ویش

5 - ibid. P. XIV.n.2.
6,7 - Ibid .P.XIII
8 - R.G. Thomson, in *American Journal of Semitic Languages*, (AJSL), 17, 1901, p. 166 - S. Parapola, *State Archivs of Assyria*, 1, 1987. no.3 P.32
9 - AJSL, 17, P.65.
10 - huit. Camp. P.XIV.
11 - huit. Camp. P.XIX.
12 - State Avch. .no.7 .P.g.
13 - *Beitrag zur Assyriologie (BA)*, 4, 1902, no. 380, s.522.
14 - huit Camp. .P.XVI .n.I
15 - Ibid
16 - Ibid - BA, y. no.381 .S.523
17 - huit. Camp. .P.XVI .n.I
18 - M.J. Menant, *Catalogue des Cylindres Orientaux du Cabinet Royal des Medailles de La Haye*, 1878. P.55
دوو وینهی موزه که مان له م سەرچاوهیه وەرگرتووه .
19 - A.Goetze, *Musas(s)ir*, in, *Revue d Assyriologie (RA)*, 46, 1952, P.158
۲۰ - [بۆشیدو] بروانه :
R. Labat, *Manuel d Epigraphie Akkadienne*, Sieme Ed., 1976, P.147 no. 322.
۲۱ - بروانه : لیواوینهایم ، بلاد مابین النهرین ، و . سعدي فيفي عبدالرزاق ، ۱۹۸۱ ، ل ۲۵۳ .
22 - huit. Camp. .P.XII .n.3
23 - R. Labat, Ibid.
24 - huit. Camp. ,P.XIII ,n.3 (Menant, Catalogue.... etc)
25 - huit. Camp. .P.XIII ,n.3
26 - M. Streck, in, *Zeitschrift fur Assyriologie (ZA)*, 14, 1899, S.131.
27 - huit. Camp. .P.XII.
28 - RA, 46, P.159.
29 - ARAB, 2, S192.
30 - M. Streck, in, *ZA*, 15 ,1900 ,S. 357, Anm.1.
۳۱ - ئەم زانیارییانە لە بەرینز (کاک معتمم پەشید) بەرینوهری موزه‌خانهی سلیمانی وەرگیراوه .

هکاتی (محمد پاشا)ی پەواندوز، پەنگە ئەمەش بگەرێتەوه بۆباری جوگرافی ی ناوچه که چونکه ئەو کێوانە ی له ناوچه کانی رۆژه‌لاتی جیای ئەکاتەوه بوونەتە شوورەهەکی سروشتی بۆی لەبەر ئەو بەرگری کردن لێ ی تسان ئەبوو .

ئە کۆتایی دا بەباشی دەزانین ئەگەر بە کورتی باسی مچیسر بکەین . ئەم شۆینە ی نزیك تۆیزاواپە لە ناوہ کۆنەکە ی موصاصیر دەچیت وەك باسکراوہ ئەلابەن زیبا لەیەك کەس هەرچەندە نازانین چۆن ناوہ ئاشوری یە کە ئەمێنەتەوه ئەو ناوہ ئەفەوتی کە خەلکی ناوچه کە بە کاریان ئەهیناوه وەك نە ئەکەوت کەس زۆری لێ نە ئەکردن بە کاری نەهینن .

ئە سالی (۱۹۶۱) ی زاینی دا دوو پەیکەری مروف و هەندیک پەیکەر کە شێوہ کەیان دیار نییە هی ئازەلە یان هی مروفە ، هەر وەها باندە ی مەردین و گلێنە (فخاریات) لەوی دا دۆزرا بوونەوه بە ریکەوت .^(۳) دوو پەیکەری مروفە زۆر ساکار دروست کراون لە چاوپەیکەرە ئاشوری یەکان ، یەکیکیان سەریکی قوچی هەیه ، لەوانە یە ئەو ی تریشیان هەمان شێوہ ی سەری هەبووین بەلام شکایت ، رەنگە دوو پەیکەرە کە هی دوو پادشا یان میری ئورارتوین و دەست سارگۆن نە کەوتن زانیوشمان کە سارگۆن پەیکەری پادشاو میرانی ئورارتوی لە موصاصیرەوه بریبوو و لائە کە ی ، دوو ریش نییە بت ی ، لەو بتانە ی داوا ی گەرانندەوه یان ئە پادشا ی ئاشور کرابن .

کەواتا :

۱ - ئورزانا پیاوکی پادشا ی ئورارتو بوو و لەبەر نەگونجانی باری رامیاری و سەربازی ناچار بوو بچیتە پال پادشا ی ئاشور ، جارێک پیش نەشکرکەشی ی سالی (۷۱۴) پ . ز و جارە کە ی تریە کسەر داوی ئەو .

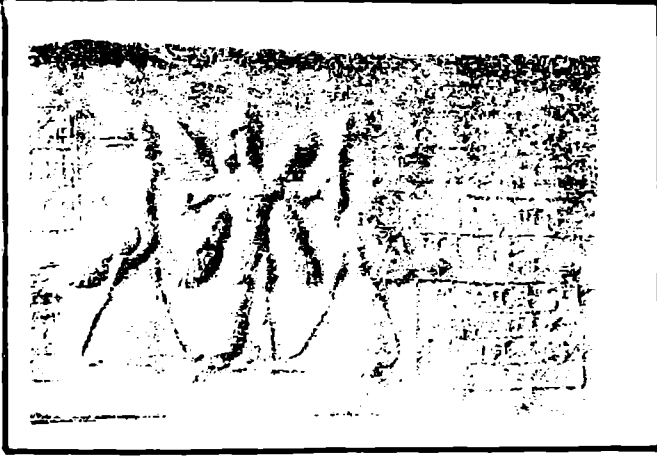
۲ - بەسروای ئیمە هیرشی مانایی یەکان بۆ سەر ناوچه کە و خەریک بوونی «فەرمانبەرە وای موصاصیر» و اتا پیاوہ کە سەر بە ئاشور بە شەر کردن دژ یان هەل بوو بۆ داواکردنی یارمەتی ی ئورساو هاتی ئەم بۆ ناوچه کە ی ئەمەش ئەگەر هیرشی مانایی یەکان دەستی ئورسای تی دا نەبی (چونکە نامە ی هەرمانبەرە واکە باسی ئەو مانایی یانە دەکات و کە لە شاره کانی ئورارتویی یەکان) .

۳ - ئەوہ ئەچنی موصاصیر لە شۆینە واری ئیستای (مچیسر) یی لەبەر نزیکی ی لەمیلی تۆیزاوه و لەبەر لەیەك چوونی دوو و ناوہ کە .

پەراویزو سەرچاوه :

1,2,3 - D.D. Luckenbill, *Ancient Records of Assgria and Babylonia (ARAB)*, 2, 1927, S 171.
4 - F. Thureau - Dangin, *Une Relation de huitieme Campagne de Sargon* (huit. Camp) ,Paris, 1912 ,P.XVIII

فاضل قهره داغى

العودة الى حظيرة الدولة الاشورية .

وقد تعرضت المنطقة الى هجوم للمانيين - سكنة جنوب وشرق بحيرة (اورمية) - الذين كانوا «في مدن الاورارتيين» وكان هناك «حاكم» المصاصير» باسم (انالاقونو) وعلى ما يعتقد انه كان اشورياً وانه ليس ذلك الشخص صاحب نفس الاسم والذي قتل في حرب اورسا ضد الكمبريين .

ولعل ابتلاء هذا الـ (انالاقونو) بالهجمة المانية كانت فرصة لاورزانا لطلب مساعدة اورسا تبعها مجيء الاخير الى المنطقة هذا اذا لم تكن الهجمة المانية مدبرة اصلاً من قبل اورسا .

من ثم يتناول البحث ختم اورزانا والكتابة عليه حيث يناقشها بالاعتماد على مصادر المحدثين .

ويعقد البحث مقارنة خاطفة بين اسم اورزانا واسم (اورزان) - في منطقة ميديا؟ ثم اخرى بين اورزاناو (محمد باشا) امير منطقة رواندوز (بعد ٢٥ قرن) ذو الصيت المرعب انذاك .

ويتناول البحث في نهايته موقع (مجيسر) القريب من (طوبزواه) اي قرب مسلة اورسا التي أقامها عام (٧١٥) بمناسبة انتصاره حيث وجدت عدة تماثيل من بينها تماثالان لشخصين ، وربما صنمان أو اميران للمنطقة او لاورارتو حيث كان سرجون قد اخذ هذه التماثيل الى بلده بعد احتلال مصاصير .

ان اكثر معلوماتنا عن اورزانا هي من كتابات الملك الاشوري سرجون الثاني (٧٢١ - ٧٠٥) ق . م ومن رسائل ذلك المهدي بالاضافة الى ختم اسطواني خاص باورزانا نفسه . والظاهر ان اورزانا كان تابعاً مرة الى ملك اشور واخرى الى ملك اورارتو وان كان ميله للاخير اكثر . وقد استطاع اورسا الثاني ، ملك اورارتو عام (٧١٥) ان يطرد الاشوريين من منطقة (راوندوز) الا ان انتصاره كان مؤقتاً حيث استطاع سرجون نهاية حملة سنة (٧١٤) المشهورة (الحملة الثامنة) احتلال [مصاصير] ، مدينة اورزانا ، بمنارة عسكرية بارعة واجبر اورزانا على ترك مدينته وفيها اهله وآلهته - بما في ذلك [خالديا] ، الآله القومي لاورارتو - وسقوطهم غنيمة الملك الاشوري .

وحسب (دانجان) فان اورزانا قد عاد الى مدينته «كأن شيئاً لم يحدث» وتظهر رسالة مهشمة وجدت في الوثائق الاشورية وليس في مصاصير مساومة اشورية لارجاع الآله الى مصاصير مقابل تقديم معلومات باستمرار ، وربما لم ترسل الرسالة ابداً الا انها مع ذلك تؤيد رأي (دانجان) .

وحسب اعتقادنا فان اورزانا كان في البداية تابعاً لاورارتو وربما حليفاً ثم خضع للاشوريين ثم تمرد على سرجون قبل الحملة الثامنة تبع ذلك سقوط مصاصير بيد الملك الاشوري - وهذه المعلومة مؤكدة من اقوال سرجون نفسه - ويظهر ان اورزانا عاد الى المدينة واضطر الى